

RÕVEDUS VÕI RUMALUS?

Silm jälgib nüüd hoolikalt kõiki teateid invasiooni kohta. Ka neid, mis on kaardematerjali seoses selle üritusega. Viimaste hulgas aratatakse tähelepanu „Besti Söna“ Berliini esindaja poolt üle antud kirjeldus sellest, kuidas reageeriti Ameerika teatele invasiooni algmisest.

„Ameerika ringhääling kirjeldas, missugust värvi ja missugust materjali olid valmistatud tuntud Ameerika tegelaste ööriidid, mis neil seljas olid, kui nad võitsid vastu esimesi invasiooni teateid.“

„Mabapastale, kõhuvalupillidele ja sigarettidele tehakse umbes järgnevat reklaami: rahustage oma närve invasiooni ajal X-sigarettidega.“

„Üks ema andis oma lapsel nimeks Winston-Josif-Franklin“ (Churchill, Stalin ja Roosevelti eesnimed).

Ja nõnda edasi.

Mida see tembutamine tähendab? Eks seda, et Ameerika rahvas veel mõhkugi ei talpa sõja tõsidusest. Tavaline ameeriklane vaatab veel sõjale kui atraktsioonile. „Kui asjale, mille vastu on publikus „hiigla vahva“ huvi ja mida seepärast saab äärmiselt kenasti ära kasutada. Ja publik lasseb seda kõik liusti sindida ja aitab kogu jaburusele kaasa.“

Ning seda sel ajal, mil olid juba maabunud esimesed Ameerika üksused Prantsusmaal.

Mitte ainult maabunud, vaid suur osa nendest lebas purustatud kehadega lahinguväljal.

veeväes haavatuna oma veres või võitles viimast võitlust Aatlanti laineis Kustavus pilgus küsimus: mille eest?

Kodumaa aga rõvetseti invasiooni arvel. Miljonitele serveeriti raadios, mis värvil pildistamis kandis see või teine tegelane traagiliselt ööl.

Miljonid kuulidasi ja... nautisid seda. Põne! Hurvitav! Enneolematu sõjaline üritus! Surijate oiged, mis karjavad kodumaa poole, et jõudnud sinna, sest kodu oli eeter kisa täis reklaamist invasiooni ümber: ostke neid ja neid pille, et te invasiooni ajal ei higistaks. Ostke neid ja neid sigarette invasiooni ajaks jne.

Mis see on? Taktiku labastamine tõsise asja ümber? Pidu katku ajal? Tants laipadel? Ühe sõnaga, hingeline rõvedus kõige hoolimatuimal kujul?

Või on siin tegu kolossaalse rumaluse ning naiivsusega? Inimestega, kes üldse ei talpa m/s on sõda ja mis tähendab peale tungida Euroopa kaitses vallile?

Inglased ja ameeriklased on seni Itaalia rindel võrdlemisi palju katsumud ette lükatka tseli rahvad: prantslasi, poolakaid, badoglio-itaalasi. Nende endi kaotused on olnud tohutult väiksemad sellega võrreldes, mis neil nüüd tuleb kandma hakata Aatlanti ääres. Olgu et ja seal esimestena tulles saadeti indiaanlased!

Kuid peatselt näeb ka tavaline ameeriklane sõja tõelist palet. Siis, kui Euroopasse saadatud pojad ja vennad endist enam elumärke ei anna. Kui saabuvad massilised teated langenute ja surinavade koju loendamata invaliidid.

Siis ehk lõikab ka ameeriklasele midagi südamesse.

Muidugi võtab see kõik aega. Ameeriklane peab enne väga rasket katsumist läbi käima, kui ta lahti saab oma rõvedast sensatsioonikultusest. Moodsa ameeriklase reklaami isaks on ju teatavasti omaaegne suurriimes Barnum. See oskas oma tsirkuse kõikide inimlike vigu ja anomaalsusi publikule serveerida suure tõmbumbrina. Barnumi järglased „ameerikaliku“ ajakirjanduse ja ringhäälingu alal serveerivad nüüd ka sõja verisemat järku on „hvale suure sensatsioonina ja külgetõmbumbrina.

„Aga kui kauaks? Sest varem või hiljem saabub ometi helek, kus Ameerika isad ja emad on kannud nii suuri vereohvreid oma poegade näol, et neile lailaks läheb rõvetsimine surijate kuulul. Kui neis reklaamikommitment pälseb inimlik südametunne

UUED JÕUD LAHINGUSSE

Võitluste ägedus Normandias kasvab. Invasioonivägedel raskemaid kaotusi. Uus maabumine Trouville'i juures aeti nurja

Führeri peakorterist, 10. juunil.

Sõjajõudude ülemjuhatus teatab: Võitlused vaenlase sillapea Normandias muutuvad mõlemalt poolt juuretõusnud uute jõudude tõttu äärmiselt ägedaks.

Vaenlase katse maabuda otse lõunapool Seine'i suuet Trouville'i juures nurjus meie rannapatareide tules ränkade kaotustega vaenlasele. Üks sõjalaev uputati, teised sunniti tagasi minema.

Meie võitlused Orne'i idakaldal puhastamiseks vaenlasest arenevad hästi. Vaenlase vasturünnakud Touffreville'ile nurjusid.

Caen-Payeux ruumis kestavad raskesti tankilangid. Pärast heitlust õnnestus vaenlasele seal surnud tagasi meie juhtsust, mille taha koonduvad meie reservid.

Cherbourgi poolsaare pärast võideldakse vihaselt. Meie väed võitlevad vapralt, tugevate vaenlase jõudude ja ülekaaluka lennukite vastu. Kogu rindel panevad paljud vaenlase pooli sissepäärad vastu-panevad ja toetuspunktide viasid võitlustes vastu.

Esimese kolme päeva jooksul hävitati üle 200 vaenlase tanki ja võeti mitu tuhat vang. Peale selle oli vaenlasele, eriti tema õhudeessantvõrgel, raskemaid veriseid kaotusi.

Saksa merejõud ja võitluskonnad tekitasid vaenlase dessantilaevastikule ka eile rasked kaotused. Kanali lahesuudmes põrkasid kerged merejõud kokku ülekaaluka vaenlase ristlejate ja hävitajate üllatusega. Mitmeuunnise ägeda lahingu kestel vigastati üht vaenlase ristlejat ja üht hävitajat torpedotõrjehaigustega raskelt, üks meie hävitaja läks kaduma.

Meie juhtsustjõudude ja vaenlase kiripaadide vahelisel lahingus maabumiskohtade juures ja Kanali vigastati mitu vaenlase paati. Kolm meie eelpostipaati läks kaduma.

Alates 6. juunist uputasid sõjalaevastiku ja õhujõud, samuti ka sõjalaevastiku ja maaväe rannapatareid kaks ristlejat, kolm hävitajat, 6 transportlaeva 2500 brt-ga, 5 tankide dessantpaati 1500 brt-ga ja 7 tankide dessantpaati 2600 brt-ga.

Torpedo, pommi- ja suurtükikahjustuste tagajärjel üht rasket ristlejat, kolme ristlejat, kuni hävitajat, viit kiripaati, 8 transportlaeva 4100 brt-ga ja 14 eridesantilaeva. Peale selle uputati või vigastati hulk väikemaid maabumissõidukeid ja rünnakupaati.

Paljud vaenlase sõja- ja dessantilaevad lootsid meie lennukitele. Sealjuures tekkimud vaenlase kaotused on vähimalt 20 suuremat ja keskmist laeva. Siia lisandub hulk väiksemad maabumissõidukeid.

Itaalia asus võitluste raskuspunkt ka eile jällegi rindloogis lääme pool Tiberit. Vastane siin tugevate soomusjõududega meie järelevägesid ja tungis pärast ägedat võitlust Viterbasse.

Ida pool Tiberit järgneb vaenlane ikka veel kõheldes meie eemaldumisküsimusele Sabini mägedes ja Gran Sasso lõunapool, püüdnud meie järelevägesid ja rohkesti soomusjõud.

Viimaste päevade raskete tõrjevõitluste paistisid eriti silma Saksa 4. langevarjuri diviisi üks võitlusrühm major Gerike juhatusel, toetuna lõhustajate rünnakutõrjeks 216 rünnakutõrjeks, kui ka Itaalia vabariiklik-fašistliku langevarjuri rügemendi „Folgore“ osad ja Itaalia õhujõu suurtükivägesid Saksa õhujõu patareide.

Rasket võitlusküsimust ründasid 5. ja 6. juunil laevakondid Netuno all ja vigastasid sealjuures kuni vaenlase laeva.

Idast et teatati peale kohalike võitluste ruumis põhja pool Jassot ja Karpaate eelmägesid mingisuguseid olulist sündmusi.

Põhjalõugu tagalas lõppes tulemütsikalt pärast seitsmepäevaseid võitlusi raskes maastiku oludes maaväe julgustvõidude ja läti politseilaste poolt läbiviidud operatsiooni jõukude vastu. Bandiitide tugevad jõud purustati ja vaenlasele tekitati suuri veriseid kaotusi. Peale selle kaotasid enamalised 850 vang ja rohkesti igat liiki relvi.

USA pommituslennukid sooritasid 9. juuni ennelõunal terrorrünnaku Müncheni linale. Õhukaitsjõud tulistasid alla 35 vaenlase lennukit.

Ühtlasi Briti lennukid heitsid mägitud 501 pommi Berliini linna piirkonnale.

Nõukogude rünnak Karjala maakitsusel

Heisingi, 10. 6. (DNB) Soome sõjajõudude teates 10. juunil üteldakse:

Eile varahommikul alustas vaenlane Karjala maakitsuses üldiselt ofensiooni toetuna eriti ägedast suurtükiväelast ja tugevatest õhujõududest. Mõnest punktist teatati rünnakud tõrjuti peale mõne väikese piiratud sisemurru. Vaenlasel oli tunduvalt kaotusi langenute näol. Hävitati 10 tanki.

Meie lahennukid ja õhutorje tulistasid alla 24 vaenlase masinat. Võitlus kestab.

Meie maasõjuri teistes osades lauretegevust.

Pommitati Briti konvolid

Berliin, 10. 6. (DNB) Kolmapäeval pommitasid Saksa laevastikud üht suurt vaenlase konvolid Doveri all. Vaatamata raskemale ilmastikuoludele märkasid meie vaatluspunktid otsekohe Briti laeva. Juba mõned minutid hiljem kihutasid alarmeritud patareid esimese valanguid sihtuuri. Briti rannasõjuriüksused vastasid tulele, kuid see jäi tagajärjeks. Saksa patareid pommitasid konvolid edasi. Veldi seega hiljem kahtes vaenlane lahingu. Konvolid kadus suhtekatses.

USA lennukid põrkasid kokku

Genf, 10. 6. (DNB) Kaks täislaaditud USA lennukit, mis tõusid õhku invasiooniks, põrkasid „Manchester Guardiani“ teatel Gillinghami kohal kokku ja kukkusid alla. Üks lennuk langes üle elamatu õhuki peale, mis süttis põlema. Mõlema lennukimeeskonnaliikmed suudeti kätte saada vaid värs surut. Ka tsiviilennikud olid kaotusi.

Palgavahe ajab mehed riidu

Bern, 10. 6. (DNB) Ajaleht „Tat“ peab ühendriikide ja inglise sõdurite vaheliste konfliktide põhjuseks palgavahet. USA sõdur saab neil korda suurendada palga, kui inglise sõdur. See tekitab tõelisi kannaseid. Kõrvalt, kui USA sõdur puistab rahaga, siis tunneb end inglise sõdur näljasa ja halvasti nagu vaene sugulane, keda ta enda majas rikkas tädi-poja poolt vastu selna surutakse. Halvem on aga lugu, kui mängus on naised. Inglise sõduril on tunne, et jätki võidab nende sümpaalia oma jookide, ameerika sigarettide, kingitustega, mida praegu Inglismaal ei ole võimalik isegi kalli raha eest osta. Sama lugu toimub 25 aastat eest Prantsusmaal, ainult et toorkord olid enne ameeriklaste tulekut inglased need õnnelised ja prantslased need, kes pidid leppima väikese palga.

INVASIOONI 5. PÄEV

Saksa strateegilised reservid pole veel selkka lõõnud

„Besti Söna“ esindajalt telefoni teel Berliinist

Berliin, 10. 6. Invasioon seisab viiendal päeval ikka veel esimese järgus. Lõttlased püüavad Caen-Bayeux ruumis sillapead kindlalt enda kätte saada. Kõik uued dessandid toimuvad ikka sellesamas ruumis ja lõttlased hoiavad sin tugevaid jõude paljude tankidega. Nad taotlevad sellest sillapeast lähitundes Vire'i jõudmist ja selle ületamist. Ameeriklaste väiksem sillapea St. Mere Egglise juures püüab omakorda laleneda Carentani suunas ja ulatuda Vire'i suudmes kätt inglastele ja kanadlastele. Sel juhul oleks Cherbourgi poolsaare tegelikuks ristiväet ja lahing Cherbourgi poolsaare pärast võitlus alata. Praegu mõllavad võitlused Carentan-Cherbourgi maanteele ääres ja lääne pool Bayeux'i.

Invasiooni esimest faasi iseloomustavad dessantoperatsioonid. Nii pea kui lõttlased on oma dessantkohti küllaldaselt laisendanud, algab ka invasiooni teine järk — maasõjuri operatsioonid. Saksa juhiks seltsivad praegu veel valmis oma vanadel postioonidel, kuna ainult üks osa operatiivsetest reservidest on lõõnud aktiivselt sekka invasiooni esimese järku. Rommel suur sõjaline aparaat pole veel hakanud veerema.

Nähtavasti ei pea Saksa väejuhtus veel vajalikuks Mida sekka kõigi oma jõududega, kuna ettevaatlikult arvestades äärmiselt üks kümneid kogu invasiooniarneest on võitluses paisatud ja uusi dessante võib kindlusega oletada mujale Euroopa ruumides.

Eile päeval ja 6. juunil mitmed kohas teostatud uusi lõttlase õhudeessant, ent sõjajõudude ülemjuhatus väidab kohtade täpset nimetamist, et hoiduda inglise-USA väejuhtusele näpunaistest andmist.

Üldiselt informatsiooni keskpunktis on kinnunud langevarjurite ja õhudeessantide saatust. Avalikkus teab, et nulle üksusele on usaldatud kättsainad õhudeessant. Nad peavad looma eeldused sillapeade kindlustamiseks ja laisendamiseks, takistama Saksa vägede liikumist rannikuruumi taga ja vallutama lennuvälja. Briti langevarjurite ülemjuhataja, nii teatareid, pidas kõne oma üksustele, kes olevat välja otsitud vastupidavaimast ja tooreimast sõjameestest Briti armees.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

„Te kasvatate oma väljaõppe ajal mulle hallid juuksed“ ütles ta. „Nüüd te ei tohi ainult, vaid peate nappilugu purustama, hävitama ja õhku lastma kui igane suudate. Laske põrgu valla!“ Nende sõnadega jättis kindral oma „põrgupõltsid“ jumalaga.

Võitlused sillapea laisendamise pärast

Berliin, 10. 6. (DNB) Normandia rannikul sõid Saksa väed reed piki kogu sillapea rannast rasked võitlused. Cherbourgi poolsaare idarannikul püüdis ameeriklased uust jõude juure tuues laisendada oma sillapead lõuna ja põhja suunas.

Vire'i ja Orne'i suundmet vahel sisuliselt üksikud seal vaenlase poolt suurte kaotustega moodustatud dessantidele kokku väikese sisu saadeti vägesid juure. Paljud Saksa toetuspunktid panevad aga visalt vaenlase liinide taga vastu.

Inglaste ja kanadlaste uus rünnak Bayeux'i edelasse põrkas meie toetuspunktide energilisele vastupanule. Ka põhja pool Caen'i lahtuvad rasked võitlused. Kagu pool Caen'i ja Orne'i idakaldal sissepäärad briti langevarjurid rünnati kontsentriselt. Vastase vastakatsed nurjusid. Sissepäärad Briti jõudude hävitamine on käimas.

Diviisi ja Orne'i suundmet vahel maabunud vaenlase üksuse rünnakud on Saksa vasturünnakuga rannikust emale tõrjutud ja Seine'i lahes suvast varustuslaevastikust ära tõjutatud. Rannatoetuspunktid ida pool Orne'i suuet on vabastatud ja uuesti lõlitud Saksa kaitseleini. Reede pärastlõunal andis vaenlane toetuspunktidele eesmisele nurgasambale 25 minutit kestnud tormitud. Enam kui 50 vangi mürsud kändis üles iga ruutmeetri pommitatavale toetuspunktile.

Kui pärast tormitule lõppu umbes 100 vangiõudud paati maabumisele asus, 16 neile hävitaks pead tõrjuti vastu surmav kuli. Ükski paat ei jõudnud randa. Nad tõmbusid tagasi lahtisele merele ja loobusid rünnakust.

See inglaste raskete tuleteate nõud toetuspunktide meeskonnalt vaid kolm haavatut. Fort jäi täiesti võitlusvõimeliseks.

Võitlused Itaalia rindel

Berliin, 9. 6. (DNB) Itaalia rindel jatkasid USA tankitõusud neljapäeval oma rünnakuid põhja pool Rooma samades suundades, mis eelmisel päevalgi. Rannikul püüdis nad piki Via Aureliat tungida Civitavecchia kaudu lõunasse Maremma basseini. Tarquinia juures Türeeni merre voolava Marta jõe ääres peatasid Saksa üksused peatunud raskes järelevägede võitluses. Mõnel pool Bracciano järve edastungivad vaenlase rünnakud grupid lähenesid Vico järvele, mis asetseb Cimini mägedes.

Kaugemal ida pool Via Dalmina ruumis piki Tiberit ülepoole alustatud vastase löök põrkas loode

pool Civita Castellana vastupanule ja suruti kirde poole. Tiberist üleminerkuhtades Magliano juures üht võitlusrühma tõrjutas lamama. Tiberi idakaldal soodus vastase jõud, kes eelmisel päeval ründasid Monte Rotondo juures, teha vaid tähtsustatud edusamme.

Roomast ida pool pidasid tõlkes Tivoli juures ka neljapäeval vastu vaenlase survele. Tivoli ja Liri ülemjooksu vahel mägedes ei püüdnud vaenlane taastada katkenud võitluskontakti Saksa järelevägedega. Neis rindloogides arenes vaid üksikud tähtsustatud võitlused.

Praegust olukorda Itaalia rindel iseloomustab asjaolu, et seal ründavad praegu ainult USA väed ja ühtsused hoiduvad tagaplaanile. See on seletatav nende üksuste raskete kaotustega eelmisel võitluses Liri orus.

Iga eestlane võitlusüksuseks

Suurrahing on tulemas. — Eestlase sitkus ja „edasipüsimine“. — Iguühne enesegaatus. — Väikesed vüratused on elu ja surma küsimusteks. — Mitte targutamine, vaid löögijõud. — Leidlikkus ja enesegaatus. — Teist aidates võitlema iseenese elu eest

JUHAN LIBE

Praegune invasioon läänerindel ja kurjakuuluv valikus idarindel on meile häire ja eelhäre märgiks. Meil ei ole mingisugust põhjust loota või arvata, et meie tulevastele otustandvõimudele või teistele võitluste lõppu lähendavatele võitluste mingisugusele lõppule.

Vastupidine — kõige tõsisemad põhjused lasevad arvata, et just ka eesti rindel tuleb meil veel suuremaid pingutusi läbi teha.

Seni aga, kui on mõnevõrra aega hingetõmbamiseks ja ridade korraldamiseks, tuleb see aeg äärmiselt ära kasutada.

Kuid juba ette peame ka seda arvestama, et vaenlase pealelõngurid ei rindki meil tagalas õhuteroril. Parasti tuleb heidutada ära. Nõu paratamatult ka kõige paremini organiseeritud ja korraldatud asjad satuvad segamini, kõik ei käi „nõrri pidi“, ja et keskus ei saa mitte ühe üksikajaga juhtida ega ka ette näha kõiki olukordi, mis võivad tekkida lahingute ja võitluste kestel.

Meie suurimaid rahvajuhatajaid andis natsionaalidele kindla käsu: Iga eestlane, iga eestlane peab muutuma võitlusüksuseks.

Ja üks eesti vana sõjaväejuht rühmas, et eesti sõdurid ja teiste rahvaste sõdurite vahel on see vahet, et kui olukord näibki lootusetu või väga raske, siis eestlane „puusib“ ikka edasi. S. t. n. raskesti olukordades, kui teised on vahest valmis relvad põllesse viskama ka taganema, eestlane otsib veel ühe või teise pragu või viimaks selgub, et see pragu või kitsas jalajälg võib osutuda suureks lõõgusooneks, mis võib üldse kuni vastase sõidamees.

Meie vabadussõjas tuli eriti esile eestlaste isiklik osatähtsus, see „as mees“ olemine, millega ka üksikud võitlejad, kui nad jäidki vaenlase rinde taha, tõstisid esile, kas üksikult oma käe peal või gruppe moodustades ja võitlust edasi võitledes.

Ka nüüd on sõdurid rindel näidatud, et kottisatimised või rinde taha jäämisel ei üllata ega mässada mehi sugugi. Kui on eestlastega tegemist, ei ole enamasti palju üheksa oma partisanitaktikaga. Meil vabadussõjas eestlased partisanid tõendasid annimistest ja ka nüüdseks sõjas ei tarvitse see olla teisiti.

Sama lugu on ka tagalas ja rindel kaugemal.

Meil ei ole alust loota, et ei korraldu õhurünnakud. Veel su-

remad ja üldemad kui senised. Kuid just seniseid kogemusi arvestades peame me kõik valmis seadma tulevaste õhurünnakute vastu võitlemiseks. Ei tohi mitte küsida: „Kuidas lasta või kütäda heita ja oodata, et tulgu, mis tuleb, küllä, näiteks, ei mässä, poos just minu eesmehele kätä küllä lööma ja mitte teised. Värjendit, õhukaitse jne., need on iga üksiku inimese ülesannet, mille eest tal tuleb hoolitseda.“

Uute ja tulevastele varjendite ehitamiseks tuleb kõigil käed külge panna.

Ja kui keegi näeb kuskil viiga laita, siis asugu otsekohe ise aitamisega.

Kui ajad on eriti karmid, siis ei ole mitte ainult õigustatud, vaid otse nõutav ka kõige karmimad vahendid. Karmus mitte ainult vaenlase vastu, vaid karmus ka sõjaväelasele ka iseenese vastu.

Ka on esinenud päris eksmaplaareid näiteid selle kohta, kuidas inimene oma heasüdamikkusest ja tundemusest on lahkunud oma ülesannetest. See on muutunud vahet otsekohe vaenlasele kaastöötlamiseks. Muidu täiesti korralikud eestimeelised mehed järsu kokkreevituks, kui mõni sõber, sugulane või sõbra sõber tuleb parastatuna alla ja mingisugusest põhjust, olgu et ta omaksed on pantvangina Venemaal, või on teistil seotud ega julge ennast otsekohe võimude kätte anda, siis selle asemel, et veenda meest või teha mõrakselt ise sundida enese ülesandmiseks vastavate võimude kätte, varjatakse inimest püevade ja nädalate viisi.

Sõbrad! Juhimeid ei saa mitte enam otsustada tunnete järgi, vaid siin peab sõjamae kõvaks lööma. Kui sõbrased eksisammud tekitavad, siis tuleb ka neist teha lahutamatu järeledused, sest iga eestlasele tekitab äärmiselt.

Kui mõni oma üksiku tundeid pärast pöörab mõnda parajasti, siis teine võib seda teha nii, et ta kaasa aitab väga olulist vaenlase luurejuhtumisel ja vaenlase aktiivsusel, mille tagajärjel võivad otse saatustlikud olla kogu meie rahvale ja maa.

Vale filantroopia ja väärtusarvestus inimlikkusest lasevad end veenda ka need, kes sõjaväelasele ja teistes liitvaid ennast kõigepealt inimest näevad.

Kui on võitlus elu ja surma peale, siis ei tohi me oma lõõgishoogu seega nõrgendada, et hakame reageerima, et ka vaenlane on inimene, et tema on ka naine ja lapsed.

Vastupidine — peame teadma, et inimvõime on võitlusel viimane ja kurjem vastane kui kõige hädasõitlikum mees. Sest võitluses meesajaga saame meie võitlejad, ainultks ise hädasõit. Selle vaenlase poolt aga, kui me teda ära ei kohtu ja teda ära ei hävita, mõrvatakse ka meie omaksed ja meie lapsed.

Võib-olla, et see taluperenaine, kes enda juures varjab vene ärapõgenenud sõjaväest, mõttes sellele, et ta tegevat mingisuguse romantilise inimliku teo.

Kuid meie seltsukohast oli see karitegu eesti rahva vastu.

Ja äärmiselt karmide mitte ainult ei karistata, vaid sõjaväe rahvaliikmed tuleb täiel määral likvideerida, et mitte kogu rahvas selle all ei kannataks. Ei saa lubada, et ajal, kui eesti mees relvaga peab püevast püeva lahima mees bandiitide oma kodu kaitseks, mõnes põlvkonnas või keldris magatavate mõrurite hulgale kaalduvate naise varjamise all.

Meie, olles võitlusüksused, ei pea võitlust mitte ainult otsekohe vaenlase vastu, vaid meie peame oma võitluses ka silmas planda, et ei mingisuguseid kõrvalkaasutusi, olgu need siis talikliku või mingisugust ideoloogilist laadi, ei nõrgendaks meie lõõgishoogu ja ühisust, siis kui tuleb aeg, mis nõuab kõigi jõudude kordumist, tulebki otsekohe hoolikalt vaenlasele.

Nende tundemomentide ja rumalasti talitamisest kõrval eelneva ka niisul, mis on otseselt kariteguslik laadi ja mille saates ei leidu mingisugust vabandavat sõna.

Hiljuti mõistsid erikohus Tallinnas surma kaks inimest, taluperemehe Jaan Sassi ja taluperenaise Liisa Ollino Pärnu maakonnast. Saare vallast, langevareid teetamisel ja varjamise eest. Need juhtumised on väga raskesti ja peavad hoiatuseks olema meile kõigile.

Lõund aasta septembrikuul lõpul heitsid Nõukogude lennukid Kikkere juures mitmes laevas alla parastitise, kes hakkasid ennast rabas varjama. Paar tükkil teist liinas Sassi talu juure ja küllis sõda ning loolalmeid, mida nad ka said. Hiljem hakkasid need mõrvarid päris korrapäraselt 4-6 meheleste gruppides Sassi juures käima, kes nende eest hoolitses ja neid lastis enesest juures õhida. Keskjuures luure oli nii täpselt korraldatud, et mõrvar-parastitistide talusviimise ajal oli tites seadud isegi relvastatud postid. Mõrvarid olid täiel määral relvastatud, taluperemehes Sassi ise hoolitses selle eest, et nende kohaletulek oleks täiesti kindlustatud ja

mees olevat kord kunagi olud mingi peenmehaanik või koguni juurmaaker — kuid siis pidi see küll olema kindlasti väga, väga kaua tagasi. Juba Pata omad eladid selles majas kümme aastat ja nende mälestust mööda oli Mihkel Kass ikka pesitsemise siin. Ja selle aja kestel polnud see mehel mingit kindlat tööd ega teenistust. Viimaseil aastal elas ta oma ainsas toas kellegi Eedoka Rääbise manulisele. Ja ei olnud see Eedoka teistest puust kui ta — viiskümnelt viiskümnelt — mildest nädaliti abielu teinud. Mildest nädaliti abielu elatusid ja mida nad tegid, seda ei teadnud keegi. Kuid kisa ja lärm kosis nende toast ajuti rohm kui muidu terve maja peale koidku. Kui nad seal komandasid korral, otse katuseserva all, oma müralt löid lahti, siis oli see tõeline kaaskontsert ja perekondlike asjade avalikuks klaarimiseks kõmisesse kogu lojuse pülvilõhkuja katusesest kuni alumisel korral asjate kumistamise poormurimisel, mis juba paar aastat seisis tühi.

Nüüd aga valitses majas rahu ja vaikus ning eriti kingsepatööstas ei mäletanud ühtki. Emand Pata oli läinud turgu ja ei polnud kedagi, kes oleks seadnud tamkantsat. Ning olgi mitmes partii juba jõudnud lõpuks ümber lähele, sead Juku Pukatsi line kõneles selgest võidusest. Lõpuks näiski talie yastase kõhklamine ja venitamise igavaks muutuvat, sest ta sirutas oma teist koha ning tähendas nõuandvat:

„Noh, selge pilt! Kas sa nüüd kaid nii või kuidas sa naa — omadega ole läbi äga juhul!“

Kuid Mihkel Kass ei tahtnud endast nii kergesti löödu meheks nimistada. Ta sügas oma koonu, kus üksikud mustad habemekarvad olid poolelõlles hõõgastena pisti nagu pörandabari, ning venitas vastu:

„Ära sa nii väga hõiska kedagi, mul ju veel küs tammgi!“

See vastavast märke, kui need läksid. Parastitistide grupid hülid üheksel kätt Sassi Pärnu sisseoste tegemas parastitistide jaoks, luurema ja anoodi hõõkimas bolševike-parastitistide saatelajama jaoks, millega nad ühendust pidasid N. Liiduga ja siit türedandmed andsid. Veel enam — kui septembrikuus omakaisimehed haarangut tegid, siis oli Sassi see, kes bandiitide aitas ja ette hoiatas ja hiljem neile ka omakaitse juhi elukohta teatas, et need saaksid teid „kõitemaksuta“ ära tappa. Sassi enda talust saadi kätte kaks bolševikkude agent, kes olid ennast sinna ära peitnud.

Meil on täiesti väga raske aru saada, mis motiivid sel taluperemees toetas. Kas ta oli täiesti niivõrd saagiline, et ta säärast enese ja oma rahva äraandmisele asus selle raha eest ja langevarjusid materjali eest, mis ta sai?

Kui ta ainult selle eest seda tegi, siis oli see hulleim kui Juudase päik.

Samuti on taluperenaine Liisa Ollino parastitiste oma talus korduvat loitud ja varjanud.

Me teame vanast ajast ja olukordadest, et vahel võisid üksikud mõrurid ja kurjategijad terroriseerida kogu küla elanikke ja üksikuid talusid, nii et need ei julgenud plikastada, vaid toetasid põgenikke, varjates neid valitsusvõimude eest, kartes, et kättemaksuks pistetakse nende talu põlema.

„Nilsuguseidki vabandavalt põhjusi“

nüüd ei esine.

Kas sõbrased parastitistide toetajad oleks arvanud, et kui olukord peaks tekkima kujuma, kui bolševikud peaksid alla plikama, et siis nende kuritegusid loetakse teenele, ja et sellega nad võiksid terve nahaga plikada?

Tegelikult on olukord päris vastupidine.

On küllalt esinenud näiteid, kus need, kes Nõukogude gruppide sisse tulekut on oodanud või ille joosnud, olles päris kannaesed komunistid, tapetakse bolševike poolt esimestena maha, kuna on teada, et need, kes on tõotanud kommunistide kasuks meie rinde taga, võles spal-pet olukorda, pöörduvad ümber ja hakkavad kommunistide eneste vastu töötama.

Esipooli kirjeldatud viimasel juhul ei ole kohus teinud mingisugust otsekorda pehmemdavaid asjatulekut, kuna nimetatud isikud ei olnud mingisuguses sugulussuhtes vahekorras bandiitidega ega saa seepärast kõneleda erilistest tundemomentidest või inimlikust hoiakust.

Kui natsugused olukorrad esinevad, siis eesti rahva ja iga üksiku eestlase kohus on siin täiel määral vahele astuda ja teada, et äärmiselt ja kiirel juhtumisel on hädasõit nii suur, et ei tule küsimusse enam mitte kohtusõitmine või asjade segitamine, vaid sõjalukorras likvideeritakse need nähtused ja säärased isikud jalapealt.

Iga pehmemus, olgu see tasu eest kaasaaitamine või ainult hirmu pärast enda kindlustamine bolševistlike mõrvar-parastitistide eest, on säärane kuritegu, mille eest surmanõu on ei mitte ainult karistuseks, vaid rahva ja iga üksiku eestlase kohus on siin täiel määral vahele astuda ja teada, et äärmiselt ja kiirel juhtumisel on hädasõit nii suur, et ei tule küsimusse enam mitte kohtusõitmine või asjade segitamine, vaid sõjalukorras likvideeritakse need nähtused ja säärased isikud jalapealt.

„See on mul peeg kahe-kolme käiguga, pane tähele!“ võidutses Pukats.

Kass korraldas oma laelil hülklimeid veidi kõmale, katus külladagi nagu mõjeda, kuid ei viitnud palju vaevata aju. Linse üksiküksusega tegi ta siis mingisuguse käigu ja sõnas:

„No-noh, nii käiku see ikka kah ei lähe!“

Pukats hõõrus peopesi vastamisi ja sirutas võidukindlana teisele üle laua käe.

„Mis peale lepitime?“ oli ta kohe kõigele valmis.

Kuid vastasel polnud suuremat huvi kihvele vastu; ta ei vastanud midagi, vahtis vaid üksiksilmi ruuduleste lauakesele, kus lahingut oli paar-kolm servadest narmendavat pulkkest.

„Noh, peame lihtsi mängu!“ sundis teda hõlinalt lookam.

Kass jõi käega.

„Mis siin tühi jännata ja asjata peast vaevata?“ tähendas ta ja upitas enese istmet põlvile ja ütles:

„Opoipois! Põles võidurõõmus, nütkis käsi vastu võidunud pükse ja parastas teist.“

„Said sina aga täna puhtalt ära!“

„No-noh, kes see esimese partii võitis!“ öendas Kass.

„Esimene! Esimese ajal ma polnud veel lihtsalt vormis!“ seletas Pukats, „Täna, see on umbes nagu jalgpallimäng; algul ei lähe, aga kui lõpuks saad, siis pole enam pidamist!“

Vibram — takseeris sõpra mõne hetke uurides, siis aga taipas, et teda taheti nõrgata.

„Ei tea, mis sa sellega öelda tahad, ah?“ päris ta ja võitis laulat naaskli pihku.

Meresõda Soome lahes

Nõukogude allveelaevad ei pääse Läänemerele

VALVEPUNKT NARVA LAHE RANNIKUL. Lahe rannikule on loodud arvukalt tugevaid tõrjepunkte, kus olakse alati valmis enamlaste maabumiskasid Eesti rannikule veniseid tagasi lööma.

lus toimus kaugel Lavansaare taga, kirdes pool Selskari saart.

Ühenduses maavõitlusega on Narva lahe merejõudude lahinguväljak. Tähti on Saksa rannapatarei tule alla võtnud väga hea eduga Nõukogude seltsukohi, eriti Magerburi poolsaarel. 21. mail teatati sellisel puhul ühe vaenlase järeleva laeva hukkamisest. Juba enne, kui Saksa hävitajad külastanud bolševike seltsukohi Narva lahe kaldal. Mail lõpu hävitati järele ühe Nõukogude kiripate meel kindlustuslaevade ja rannakahuride poolt.

Bolševikud asetavad Soome lahe ümbruse merevõimuse positsioonid oma lennukite tegevusele. Sellest tühjastatavast sagedast õhurünnakust „edamalinadele, nagu Kõrvalde ja Harnihale Lõuna-Soomes, ja laevadele. Saksa tõrje on olnud väga edukas. Ikka jälle on sõjavõimude teadete mainitud valvelaevade suurest edust. Mõjuakt teatavad neid õnneluid. Saksa võitluslennukid õnnestunud neil püüel õnnelult poolt põhja lasta kolm Nõukogude valvelaeva ja vigastada neljandat.

Nõukogude õhuaktiivsus Saksa

Terror agitatsiooni sihiga

Enamlased filmisid oma hirmutegusid

Vilno, 9. 6. (DNB) Polotski linna lähedal likvideeris üks Läti vabatahtlik üksus mõne nädala eest kohaliku elanikkonna abiga ühe bandiitide pesa. Nõukogude bandiitid olid langevarjudega ühte ille heidetsu metsa alla lastud ja neid ei suudetud mitte nädala jooksul kõrvaldada. Selles ajavahemikus sooritasid nad rea eriti julmi kalalehingu teinud ja külladele. Pärast seda kui elanikkonda oli põhjalikult nälgitatud, tapeti ta lahutamatu, lasti maha või plinati surmaku.

Juurduisel selgus, et selles umbes 100 mehe tugevuses jõukas oli eranditult tegemist Nõukogude vangilaast vabastatud raskesti kurjategijatega, kellel oli tähta „erilisi ülesandeid“. Neile üteldi, et nad ei saa pärast nende ülesannete täitmist mitte üksnes vabaks, vaid neile antakse ka suuri preemiad.

Kõik püüded saada neid lähenemad andmed nende salajasiliku ülesandete kohta jäid laagarile, kuna läti vabatahtlikud tegid kord ühes hamba ja ootaga kinnitust, et hamba hamba leu. Seal leidis suur hulk saksa mündreid, mitu fotoaparati ja kaks filmikamerat. Kui bandiitid ennast mingit pähku ei näinud, sundis nad kolme oma

kaaslast, pealtkõla juure, ette astuma ja seletust andma.

Selgus, et siin oli tegemist Moskva informatsioonibüroo kolme tuntuud juudi meest ühega, kes olid jõuku varustatud mündritega ja kes juhtisid kalalehingu. Karistust juhustid juhtusid, et need kolm juuti lastisid neid ikka jälle üles võtta Nõukogude vaenulise elanikkonna vastu varjulistest balastamist abinõude, seda enam, et see läbi taotleti ka veel täht teist Nõukogude valitsuse huvides „eelsavat eesmärki“.

Olgu et nende juudi soost juhid polnud neile seda kunagi avalikult seletanud, piisas sõnasest, et nad pidid oma veriseid ekspeditsioone sooritama saksa mündreid ning et tooremaid täseenid, nagu naiste vägistamine, laste piinamine ja teised jumused, filmiti, et anda neile pilti nende „eriliseande“ otstarbest. Nagu nende allakäinud subjektide seletustist nähtus, olid nad teataval määral isegi uhked, et võisid sensatsioonilistest filmide süs mängida nii tähtsaks ol, mida siin sahet leivitada „sakslaste hirmutegude“ nimel all N. Liidus ja tema „liitlaselises Inglismaal ja Ühendriigis.“

„Mina ei ole erapooletu“

Prantsuse ministri Deati poliitiline seisukoht

Paris, 9. 6. (DNB) Pealikirja all „Mina ei ole erapooletu“ avaldas tõmmisest Deat oma artiklit „Oeuvreis“ oma poliitilise tekepidamise. Ta ütles:

„Prantsusmaa ei ole sõjaja riik, ei ole ka Saksaama liitlane. Nõnda ei ole see Saksaama laenu kätte relvi.“ Deat seletas, et selles küsimuses „sõjapidamises“ sunniviisilise erapooletu ei ole tema suugi erapooletu ja kui tema peats tehtama ülesandeks tõlgendamise praegusel ajal oma kodumaal juriidilist olukorda, siis peab ta eneset otsekohe seda ära, et ta võiks võidelda Saksaama kõrval, ning annaks oma ministritele juhtimise teiste kätte.

Prantsuse koloniasaigriidid räägivad, et Prantsuse ühanded mõrvarjad oleval nühv alustanud rünnakut Euroopa mandelile. Oma operatsioonide lähtepunktid oleval nad valinud selle maakoha, kus nad apidistel aegadel kaotasid häsartmängu oma naelu ja dollareid. Nende tagajärjel oleval kõige alatum viha, mida isegi sellistega suurte sõnades, nagu vabastamine, kuulsus ja suurevalimlikku tootmisse.

Stokholm, 10. 6. (DNB) Washingtonis ja teistes suurriikides on Bostoni raadiosaatja teatel avastatud suur alkoholiiskandaa.

Viimaseil ajal h-palju inimesi raskesti mürgitunud, mis tekkisid ahtike ostetud alkoholistest jookidest. Juurdusel selgus, et siin oli tegemist väga mürgiste alkoholistest jookidega, mida valmistati lennuhübensinist. Mõit alkoholikaasitega jõuku oli alustanud nende mürgiste jookide suurevalimlikku tootmisse.

LIUKUVAS MUDAS

ARNOLD SEPP

1. Esimese pilgu ja mulje järgi otustades võis arvata, nagu valitseks toas Soodom ja Gomorra. Kui aga hakkasid lähemalt vaatama, siis polnud selles segaduses ometi midagi ebaloogilist. Sest oleks olee elukoht mõnda täpselt korda ja pilniliku suhtust talvelist kingsepatööl, n-ä pealegi asetas ümme sisse, kus lühemad hallid, võidumad kollakad ja mäduvutit pruunid majalõugudid kordvuti loatult ning juustul sunniviisilist üksteise vahelgi tohtilist pikliku viitustustägarikuna küündisid kaugale välja — nagu soiste põldude ja madalate heinamaade vahel kobav kiskimise suuresse provintsilinna äärik katesarv.

Siin, Rabaveere tänava number 87, kolmekordse puumajas — see igast nurgast ja pidast loogise pilvelõhkuja tõusis oma armastuse veelgi ahastavamalt esile kui teised, madalamal kükivad elumajad, kuurid ja mitmesugused teised pükad — elaski teiste rahulike ja rahutute elanike hulgas kingseppmeister Juhana Pata — heasüdamlik mehehäns, kes kolleegid polnud teinud halba ega ka vaesunud seda kunagi teha; kes ilgi ilgeks tähtjaks oma iid valmis ei saanud — kuna ta armastas õiglase ristlinnimese kompekte kohaselt keskiseil määral viina, mõnustat juttu ja häid sõpru — ja kelle ühe ainsaks kurbuseks oli ta laulatatud abielu-

naime Anna Pata, kes mitte ainult kehahiselt ei domineerinud perekonnas, vaid kellele oli antud selge valimine meelvald oma kõhetu isenda üle.

Et aga Juhana Pata oli hinnatud ja oistud meister, seda tõendas juba tohutu vesikute, seabaste, kingade, kalosside ja tuhvite hulk, mis kerkis keest tuba asetses töölaual ümber korraliku kuhjaks ja leius alumses osas peagu seinast seinani. Siin nad vedelesid kõik läbisegamini: porine, põhjalikult selgenuud tankasaba kõrvuti ühele veldi, narmendava peenemat sorti kingade ja ühe tubul hüdädele paarimeest, mis aga vedeliks teisel pool seina ääres hüllgavaist haisvate veeasabade alla maetult. Nende igasugustest lihtidest lippimise-lappimisele toodud jalatiste rohkus kõneles küllalt selge keelt, et vaatamata oma inimlikele vlgadele ja väikestele väärtustele oli Juhana Pata mees, kes omas laiasides kundederist. Just sellepärast võiski meister Pata endale täieliku rahuldustunde luubada võtta, et ta vahetevahel käis külastamas oma vanhaõpru ning et siis tsuntit ühesil jõi ja nõu klappis mõnegi lõbusa õhtu — see on ju kõrvaleseisalegi enesestmõistetav.

Seega polnud tohuvabohu meistrit toas õieti mingi segadus, vaid hõlpsalt väärlika kingseppaseisuse ühe tõend, sest mida kõrgem on ühe kingseppmeisteri töötosa parandam-

„VENNAKSED“

HERRNHUTI VENNASTEKOGUDUSE RAJAMISEST MEIE KODUMAAL. — KIRIKU VASTUSEIS EI LÄMMATANUD USULIIKUMIST. — KUBERNER ŠANHOVSKOI OSA LUTERI KIRIKU JA VENNASTEKOGUDUSE VASTASENA

Meie kodumaa kultuurilugu on tihedas seoses ühe usulise liikumise, mis 215 aastat tagasi toodi siia ja arenes ning kasvab rahva vaimse elu taustal. See on vennastekoguduste või herrnhuutlaste liikumine, millelne usuvool tundub mõjusena Eesti rahva kultuurilist arengut, edendades vaimuliku kirjaliku ja usulise kaudu rahva üldist lugemiskultuuri, pannes võimaliku koorilaulu kaudu alguse esimeste laulukooride tekkele. Vennastekoguduste rajamine Eesti- ja Liivimaa tekkis ühtlasi ügedal kokkupuudel tola- aegsete võimudega, eriti aga kirikuga.

Vennastekoguduse tulek Baltimaale a. 1729—1743

Pühajõe oma koidude ja rüü- ristidega, millal kirikud ja kiriklased venelaste rünnakute tagajärjel said tulerohke, oli laastav ja kohutav. Paljud kirikuõpetajad põgenesid. Sõjala järgnevat kätt nõudis palju ohvreid ka pastoreid hulgas.

Pärast sõda ja katku saabus Saksa- aamaal meile kodumaale hulk kirikuõpetajaid-pretiste. Nende pastori keskele tulid aastal 1729 esimesed Herrnhuti vennad, nagu nimetati neid kristliku aate levitajaid, siin- aare kirikuõpetajate kutsel. Tulijate seas olis kirikuõpetaja Zinzendorf, Herrnhuti vennastekoguduse asutaja, ja lähemal kaastöötlis Kristjan David. Võimari mõis Liivimaa sai esimeseks vendade asupaigaks, kuhu ehitati esimese palvemaja, nimega „Tallmäär“.

TOOMAS FRIEDEMANN, üks drk- samaid tegelasi vennastekoguduses (1831—1912)

Kirikuvastuse poolt Herrnhuti vendadele esialgu takistusi ei tehtud.

Vendi toodi Saksamaalt ühe juure- peamiselt kaastöötlis, kes mõlades töötades õppisid ära rahva keele. Nende evangelisatsioonitagajärjel „kasvas arganud hingede hulk“. Nii tekkisid vennaste kogudused ja levi- sid üle kogu maa.

Tallinnas leidis vendade töö head poolehoidu. Eriti soodsaltasid nende tegevust superintendent Mickwitz ja mõned teised õpetajad muude seas Püha-Vaimu kiriku pastor Gutschew. 1738. aastal külastas krahv Zinzendorf isiklikult Eesti- ja Liivimaa, et siin lähemal tutvuda vennaste- koguduse tööga. Ta jutustas mitmes kirikus, teiste hulgas ka Toomkiriku Tallinnas.

Kuna Herrnhuti vendade arv Liivimaa ja Eestimaa pealvas kasvas, tekkis vajadus neid hooldada. Peagi asutati Baltimaale jaoks ülemkoor- kandi (presbiteria) amet. Ülemkoor- kandi ülemkondadele tege- vast, keda varistati ootaksid tagasi- saamised. Nimeil pööras kindral- superintendent Fischer oma tegevuse Herrnhuti vastu. Tema ettepanekul võeti vendade asi riigivaltuse poolt uurimisele. Selle tagajärjel ilmus 16. aprillil 1743. a. kirjalik käsk, mis poliitseltis kõik palvemajad sulges ja kõik kooskõnnid ära kee- las. See käsk seostati ettekirjutus- tega konsistoriumis. Kui mõned vendade sõbrad mõniksi ja har- laste seast oma majades katkestasid pidada vennaste palvekogusid, siis keelati ka kõik kogused palve- tunnid.

Krahv Zinzendorf tegi, mis võis, et keiserlik käsk muudetak. Ta katsus ise jälle Liivimaaile tulla, kuid Riisist ei lastud teda enam edasi.

Koeritult tuli käsk, et krahv oma saatjaskonnaga peab kohe üle piiri tagasi minema, aga toht edaspidi üldse Vene riiki tulla.

Ka Herrnhuti-sõbralikel kirikuõpe- tajail keelati igasugune kirjavahetu- skus Herrnhutiga.

Nii moodi lõppes tagakiusamise töttu Vene võimude poolt vennaste- koguduse esimese tööpriodi Liivimaa ja Eestimaa 14 aasta jooksul, a. 1729—1743

Vennaste töö keiserliku keelu ajal a. 1743—1764

Kuigi keiserlik range keelid ven- naste tegevuse tahtis lõpetada, keis- kes ei siiski varjatuna edas. Palve- majad olid suletud ja mõni kute- töline läks Saksamaale tagasi. Kuid suurom osa Herrnhuti vendi jäi m- hulikut peale, töötades passiivset käsitöös kirikuõpetajatega.

Eriti raske oli vennaste tööle tök- kide teha seal, kus kirikuõpetajad olid Herrnhuti sõbrad või koguni vennastekoguduse liikmed, näiteks õpetaja Quandt, Urvasse, Sutor Kambjas, Gutschew, Kruusaares, Hölterhof Jamajas, Sielmann ja Spre- cheren Lätimaal, ja teised. Nad nõudisid kiriku- ja riigivõimudest palvemajade avamist ja vennaste töö uuesti alustamist, kuid sellel ei olnud esialgu tulemust.

Eriti suurt hoogu võitis usuline liikumine Saare- ja Hiiumaal, mis sõjaväest mõjutas rahva elu. Kuid juba aastal 1748 kerksid uued must- dat plived mandrit ja ka Peterburi poolt. Superintendents Gutschewi nõu- ti, et ta kiriku kantistist teataks, et Herrnhuti levitab valeõpetust ja ek- sitab rahvast. Gutschew seadus nõue- ti täitnud. Sellepärast võeti Gutschew vastutusele.

Vene soldat palja mõõgaga pan- di kantistisse õpetaja kõrvale jutuse alaleks sumuul välbis sol- dat altaris armulaua jagamisel.

Veel süüdistasid Gutschewi, et ta ole- vat Herrnhutist vendi Saaremaa- le.

PALVEMAJA PEOPESAL. Uhe Harjumaa palvekoka mudel. Umbes samasugused on teisedki palvemajad Eestis

Talumotiive

Jõukas põllistalu suurte, just lehtimisevate pölvade varjus mõ- nule kaust, mis ühes tükis. Pärast kühisevat tala ja täre ot- sas astomees viljapüüas, kus õie- vad ploovim- ja kirspuud püstivad valgete õiehehmetele lühel, sumise- vad mesilased. Kõlpi kaasikust aga vool veelgi kaugele, sealt kust tuul toot toomingale lõhna ja kuhu kühke karjate, kostab pärastitõu- nase kõi rõlvat „kukku kukku“.

Üle nende varasvõistluse lemmete hääle, lõhnade ja suminate levi- tab oma kõigutavalt rahu ja hea- olutunnet vana sammakutusega talu. Ta on nagu hea ema kumardu- nud kõigi kohaile ja ta see hingus embab kõike.

Linnas askeldust ja kärsitust ruttamisest, mille järel ja mis- pärast, seda ei mõelataj ma enam hästi — on mingi varjuline pöik- tee mindki hetkeks sila temuse- ja rahu maailma juhtinud ja see on mind haaranud jäigalt, täiesti. Juba olen unustanudki kõik selle, mis võib-olla juba homme on jälle vääramatu reaalsus täis närvipen- gutavat võitlust olemasolemise pä- rast. Aga mis läheb mulle korda homme! Nüüd naudin ainult seda heike ja tunnet, et see on mulle hea.

Sirutan end mugavasti eesala lamamis- ja lasen silmi lii- badele ühe õlilisevate lilled. Pöivel on mul Silinapää „Armas Isamaa“. Ma ei loe seda. Vastan ainult siit ja sealt ja mõtisklen omaette elu- tõelistest, algustest, igimünnatut- test väärtustest. Need nagu polegi tänapäeval enam päris kindlad, kuigi Silinapää neid hästi tunneb ja nad siin mulleigi üsna selgeks saavad.

Need on ju nii lihtsad, need põhiväärtused. Nende seletamiseks nagu polegi sõnu tarvis. Või ehk polegi neid võimalik sõnu seletada? Nagu minu praeguneigi heaolu. Mil- lest ta tuleb ja miks ta nii hästi minusse mõjub? Lõian, et seda on pagana raske sõnastada. Kui seda kas või stili mõttes püüanid teha, siis tuleb see keerukas vilja, just nagu mõni moodne individual- ism-pühooloogiline eneseanalüüs, mis võõrõnu ja termineid. Aga tun- tav on ta lihtsalt: nahal, kätel, peas, südames, ka hinges, kõigjal minus. Iga kudu minus, iga erk, iga rakukene tunneb ja teab seda, ja tervikuna mina ise ka. Sõnad? Millike need? Nad oleksid siin- ni võltsid. Just nagu minu suu- duline linnatükk ja punasetäpi- line kiisulipe.

Silinapäägi teab seda kõike. Opi- lina seda teaki ja tema eeti- lüürika vooab minusse imevõim- salt, just nagu muusika. See pal- suit, saab jõuliseks. Nüüd õie- nend sellega tumerohelisel, hälliv rukkikõl. Ka pärmeda kolin, koo kukkumine ja mesilaste surin pü- muul sinna. See on ju sumfonial! Ma kuulatan seda ja mul on nii hea. Tunnetan, kuidas neis mõnu- suse voogudes kõigi kärsitu ja kõ- va minus sulab. Mul on nii mõnus. Raamat mu põlvit: libiseb rohuile. Ma unun.

Arkan nimatungivast vängest mahorkavangust. See on vana- peremees ise.

„Nah, linnasaks pönnab siin päi- kesepäeval. Meil seal põlvit, aga kiib kartulipane. Tulid õige ka vöö!“ Ta mõnus nagu muheleb ja

lutsunud. Gutschew püüis seakord- rängemate tagajärgede eest. Hiljem süüdistati teda vastuhakkamises ja ta vangistati. Ta saadeti vangina Peterburi Petropavlovski kindlusesse, kuhu viidi ka rida teisi vennaste liikumise tegelasi. Gutschew suri mai- nitud kindluses enne kohtuotsust aastal 1749.

Kuid raskustest hoolimata töötasid vennastekogudused edasi. Kuna Ees- timaal ei toimetatud vennaste üle- kuulamist, siis Liivimaa tarvitusele võetud vahendite mõjul kaotasid mitmel pool vennastekoguduste ju- guisse. Näiteks Krimmansi, Võnnu kihelkonnas, süüdistas ülekuulamis- test väljendat ennast oma palve- maja põlema ja heiteld oma kir- jalik lähimasse järve.

Agalpea, kui uued võimalused tekkisid avaliku töö jätkamiseks, tärkas Herrnhuti vendade töö uue hoogu jälle elule.

Kiriku võitlus vennaste usulikkumise lämmatami- seks

Zinzendorf, kes tegi kõik 1743. aa- ta keelu muutmiseks, ei näinud enam ise keisrinna Katarina II ma- nifesti, mille alusel vennastekogu- sai jälle tegevusvõimaluse. Katari- na II andis a. 1763 oma manifestiga välismaalastele sisseardimise loa, soovides, et Venemaa villarikkad maa- alad lõunas seil viisil üles harit- tak. Nii tekkisid Liivimaa-Venemaa arvukad Saksa asundused.

Sellele manifestile järgnes 1764. aastal keiserlik käskkirj, millega vennaste kiriku liikmed anti samad õigused, vabadused ja eesõigused nagu need olid kehtivad teiste kiriku liikmete suhtes.

Kuigi luteri usu kiriku võim veel liikumisele vaenuline oli, alustasid vennastekogudused jälle avalikku oma tege- vast, nihiasti Liivimaa ja veel hoopis- samini Eestimaa. Nii on aeg 1764. aastast alates Herrnhuti suureks tõusajaks meele maal, mis oma har- punktile jõudis 1817. aastal, kui keiser Aleksander I manifest ven- dedele Vene riigis andis laiemaid eesõigusi. Seega arenes vennaste- kogudus Liivimaa ja Eestimaa 18. sa- jandi võimsaks usuolu teguriks.

Kiriku poolt sak vennastekogu- dusele oaks palju mitmesugust vastu- seismist, etti aastast 1832, millal kehtima hakkas uus kirikuõigus. Selles Vene võimude poolt välja- antud kirikuõiguse leidisid para- grahv, mis kästasid erapalvetun- did pidamist. Vennastekogudused va- lve alla. Need paragrahv põhjustasid kiriku poolt uue võitluse alguse Herrnhuti vastu. Nagu vastavaist andmetist nähtub,

kestis äge võitlus selleks, et Herrnhuti vennaste tööd Lääne- meremaal lõpetada.

Kuid see osutus otseselt võima- taks, ja uue kirikuõigusega taheti

Paarkümne aastat hiljem, 1870. aastate paiku, on vennastekoguduste usulisi mõju tunda ka Läänemaa- l, kus tekkis samal ajalargul nii Läänemaa arkanime. Seal esinesid hu- gijate-vendade tüübilised talutaa- ja ka nooremad talupojad. Nii võitis usulikkumise hoogu Nissi ki- helkonnas, kus palvemaja venemaks vennaks 1877. aastast alates kuni surmani 1908. a. oli Mart Meinvald, üks agaramaid tegelasi vennaste- koguduses. Samas kihelkonnas sai Uue-Riisipere mõisa kirjutaja Päärm Gudemann tübiks kõlvõuks luku- mises, tegutsedes hiljem end lõpuni Peterburi linnamisiõnärina.

Läänemaaile levis usuline arkanis- liikumine üle kogu Eestimaa ja vii- mati ka Liivimaa. Sellel arkanis- ajas asusid suureid hulgas „arganud hingi“ vennastekoguduses.

Liiviri kiriku võitlus nihiasti Herr- hutit kui ka arkanisliikumise vastu teostati lihtsate abinõudega küla- koolide ja looripöetuse kaudu. Kas- vas noorpölv, kes oli palvemajast võõrdunud. Liivimaa jäid palve- majad koguni tühjaks, kuigi mõnel pool jätkus veel tegevus, nagu Vil- jandis, Helmes ja mujal.

„Huvitav“ jätkab ta, kui tööd jälgides edasi sammume, „kui ma alles poistele on, siis mu vanaisa rääkis vahel neidki asjades, mil- sa Novgorodi maalt jõudis toomas käidud. Mujahtik olevat neid õis hangitud, kui töökästest puudus hakkas tulema. Neidki niid sealt- kaandest pärit.“

Kohevi muut muld värskest aet- tud vagudes näib otse elavana. Ta kirjab, ta õhku ja ootab. Seemne- mulgad kaovad ja rüppe ja ma usun, et mulle elav jõud nad kohe kasvamiselle äratab.

Elu ja töö jätkub. See tuul puhub üle põldude. Löökesed sil- lerdavad. Valkivaten sammume pikil põllupöenart. Peremehe nägu on rahulik. Küllap ta mõistlikel tööde järjel ja seab neid mõttes korda.

Mina aga, linnamees, mõtisklen hävingust ja surmast ja sellest, kui võimekad ja rõõmsad nad on maa leipõulva elava jõe ees.

— re

Raadio

LANDESSENDER REVAL

Pühapäev, 11. juuni

5 Saade Saksa sõjaväele. 5.15 Päävaud. 5.30 Sadamakon- sert (Üleku.). 7 Päävaud. Saksa k. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. Turba tootmise lühimängud (Üleku.). 7.45 Päävaud. 7.50 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30 Päävaud. 11.45 Päävaud. 11.55 Päävaud. 12.00 Päävaud. 12.15 Päävaud. 12.30 Päävaud. 12.45 Päävaud. 12.55 Päävaud. 1.00 Päävaud. 1.15 Päävaud. 1.30 Päävaud. 1.45 Päävaud. 1.55 Päävaud. 2.00 Päävaud. 2.15 Päävaud. 2.30 Päävaud. 2.45 Päävaud. 2.55 Päävaud. 3.00 Päävaud. 3.15 Päävaud. 3.30 Päävaud. 3.45 Päävaud. 3.55 Päävaud. 4.00 Päävaud. 4.15 Päävaud. 4.30 Päävaud. 4.45 Päävaud. 4.55 Päävaud. 5.00 Päävaud. 5.15 Päävaud. 5.30 Päävaud. 5.45 Päävaud. 5.55 Päävaud. 6.00 Päävaud. 6.15 Päävaud. 6.30 Päävaud. 6.45 Päävaud. 6.55 Päävaud. 7.00 Päävaud. 7.15 Päävaud. 7.30 Päävaud. 7.45 Päävaud. 7.55 Päävaud. 8.00 Päävaud. 8.15 Päävaud. 8.30 Päävaud. 8.45 Päävaud. 8.55 Päävaud. 9.00 Päävaud. 9.15 Päävaud. 9.30 Päävaud. 9.45 Päävaud. 9.55 Päävaud. 10.00 Päävaud. 10.15 Päävaud. 10.30 Päävaud. 10.45 Päävaud. 10.55 Päävaud. 11.00 Päävaud. 11.15 Päävaud. 11.30